

Zápis ze zasedání Rady Justiční akademie ze dne 1. 10. 2021

V úvodu předsedkyně Rady prof. JUDr. I. Pelikánová, DrSc., uvítala přítomné členy Rady Justiční akademie, jakož i ředitelku Justiční akademie Mgr. Ludmilu Vodákovou jako hosta a konstatovala, že Rada je v souladu s platným Statutem Justiční akademie způsobilá jednat a usnášet se (přijímat rozhodnutí).

Účast: podle prezenční listiny

Program:

- I. Projednání a schválení „Plánu vzdělávání Justiční akademie na rok 2022“
- II. Návrh nových lektorů a informace o nových vzdělávacích akcích dosud neprojednaných Radou
- III. Informace ředitelky Justiční akademie k novele zákona č. 6/2002 Sb., (o soudech a soudcích)
- IV. Různé
- V. Aktualizace seznamu lektorů, kteří vykonávají přednáškovou činnost pro Justiční akademii - prezentace

I. Projednání a schválení „Plánu vzdělávání Justiční akademie na rok 2022“

Ředitelkou předložený návrh plánu vzdělávání na rok 2022 zahrnuje všechny požadavky jak ze soudů a státních zastupitelství, tak i z Ministerstva spravedlnosti a partnerských organizací. Jednotlivé oblasti vzdělávání byly nejprve podrobně projednány v pracovních skupinách a vzešlé výhrady a připomínky v rámci jednání jednotlivých pracovních skupin byly plně zapracovány.

Připomínky Rady k jednotlivým oblastem „Plánu vzdělávání na rok 2022 - diskuse“

V rámci diskuse zaznělo, že se jedná o „objemný“ plán vzdělávání na rok 2022. Je však otázkou, do jaké míry bude naplněn a zda nebude opětovně poznamenán epidemiologickou situací (COVID-19) a restrikcemi s ní spojenými.

K tomu ředitelka Justiční akademie uvedla, že Justiční akademie na tyto změny již umí pružně reagovat formou online přenosů prostřednictvím přihlašovacího systému ASJA. V současné době semináře probíhají prezenční formou, ale u mnoha z nich je zachována i forma streamu. Lektor však s podobou kombinované přednášky musí souhlasit. Vzhledem k časovým možnostem účastníků je pro ně tato forma vzdělávání přínosem (dojezdové vzdálenosti do místa konání Kroměříž, Praha). Po vyhodnocení minulého období ředitelka Justiční akademie konstatovala, že podoba kombinovaného vzdělávání se do určité míry osvědčila a má poměrně velkou sledovanost. Do budoucna Justiční akademie uvažuje o možnosti jít cestou záznamů přednášek s jejich následným umístěním do ASJA. Je však nutné posoudit, která témata a přednášky jsou pro tuto formu vhodné. Limitující je zároveň souhlas lektorů s pořízením záznamu.

I když současná epidemiologická situace umožňuje naplnit 100% kapacity přednáškových sálů, není to zcela možné. Důvodem je snížení kapacity ubytovacích prostor; soudci a státní zástupci jsou ubytováni zásadně po jednom. To se promítlo i do návrhu vzdělávacího plánu snížením plánovaného počtu účastníků u vícedenních akcí určených soudcům a státním zástupcům.

JUDr. Brož upozornil, že u partnerské vzdělávací akce „Domácí násilí v justiční praxi“ na str. 117 návrhu „Vzdělávacího plánu na rok 2022“ je uvedena jako lektorka JUDr. K. Šimáčková, Ph.D., která v době, kdy se tvořil plán vzdělávání na další období, působila na Ústavním soudu. JUDr. K. Šimáčková, Ph.D. však byla v nedávné době doporučena poradním orgánem Rady Evropy do funkce soudkyně Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku, čímž bude její lektorská činnost pro Justiční akademii značně časově omezena.

Ředitelka Mgr. L. Vodáková poděkovala JUDr. J. Brožovi za upozornění a bude JUDr. K. Šimáčkovou, Ph.D. kontaktovat. V této souvislosti se podle ní nabízí možnost buď najít za ní adekvátní náhradu, anebo se pokusit s JUDr. K. Šimáčkovou, Ph.D. domluvit na jiném vhodném termínu pro tuto vzdělávací akci.

V obecných připomínkách předsedkyně Rady prof. JUDr. I. Pelikánová, DrSc. zmínila, že se do jisté míry jedná o tematicky nevyrovnaný plán vzdělání. Považovala by do budoucna za velmi přínosné větší zastoupení evropského unijního práva. V nynějším návrhu plánu vzdělávání je evropské unijní právo uvedeno zejména ve vazbě na správní soudnictví. Domnívá se však, že by mělo být vykládáno samostatně a nejen v rámci oborů. Za přínosné by také považovala průřezové promítnutí aspektu unijního práva do jednotlivých témat. To by měla Justiční akademie do přípravy plánu na rok 2023 promítnout.

Dále upozornila, že se v plánu vzdělávání nachází mnoho diferencovaných formátů (přednášky, workshop, kulatý stůl, sympozium, pracovní setkání a další), které doporučila do budoucna terminologicky sjednotit.

K semináři „Romové v soudní síni a v soudním rozhodování“ na str. 13 návrhu vzdělávacího plánu se předsedkyně Rady dotázala, proč je naplánován do Kroměříže a následně do třech regionů a proč seminář „Základní východiska GDPR a vnitrostátní právní úpravy pro soudní řízení ve věcech ochrany osobních údajů“ je zařazen do oblasti ekonomického vzdělávání soudců a státních zástupců.

V odpovědi ředitelka uvedla, že se jedná zejména o semináře v rámci projektu „Zlepšení přístupu ke spravedlnosti pro zranitelné skupiny osob“. Cílem projektu je přiblížit semináře účastníkům – tedy na jednotlivé krajské či okresní soudy. Vzdělávací akce v regionech jsou pořádány na základě požadavků soudů.

Na druhý dotaz ředitelka Justiční akademie odpověděla, že tuto problematiku neřeší soudci, ale zejména správa soudů. Lektorem je zaměstnanec Ministerstva spravedlnosti ČR, který je v rámci rezortu odpovědný za zpracování údajů GDPR.

Dále se předsedkyně Rady prof. JUDr. I. Pelikánová, DrSc. dotázala, proč na str. 69 návrhu vzdělávacího plánu u oblasti „Kvalifikační studium VSÚ a VÚSZ“ jsou uvedeny studijní běhy s tak velkou časovou dotací (120 dnů každý studijní běh) a není k nim uvedena alespoň ve zkrácené verzi obsahová náplň.

Mgr. L. Vodáková odpověděla, že podrobnější obsah k tomuto vzdělávání nikdy nebyl součástí návrhu vzdělávacího plánu na další období, neboť se jedná o dvouleté prezenční kvalifikační studium, jehož obsah a podmínky pro složení závěrečné zkoušky vyplývají ze zákona č. 121/2008 Sb. a z „Instrukce Ministerstva spravedlnosti“ č. j. 167/2012-OJ-ORGV ze dne 20. 11. 2013. Přehled běhů kvalifikačního vzdělávání VSÚ je v plánu uveden zejména pro celkový přehled o činnosti Justiční akademie. Co se týče lektorského sboru, školiteli jsou zejména renomovaní soudci prvních stupňů, případně soudci stupňů vyšších.

Ze závěrů bohaté diskuse vyplynulo pro Justiční akademii následující doporučení a úkoly:

1. Rada doporučila upravit název vzdělávací akce „Základní východiska GDPR a vnitrostátní právní úpravy pro soudní řízení ve věcech ochrany osobních údajů“ pro soudce a státní zástupce tak, aby odpovídal zařazení do oblasti vzdělávání.
2. Rada doporučuje doplnit na str. 70 návrhu vzdělávacího plánu na rok 2022 u Oblasti „Průběžné vzdělávání VSÚ a VÚSZ“ odkaz na patřičnou legislativu tak, aby bylo možné případně konkrétní informace dohledat.
3. Rada ukládá ředitelce Justiční akademie předložit stručný přehled obsahu průběžného vzdělávání - studia VSÚ a VSÚZ a v celkovém plánu vzdělávání na rok 2022 odstranit drobné jazykové a formulační nedostatky.

Usneseno:

Rada projednala a schválila „Plán vzdělávání na rok 2022“ jako celek s připomínkami a doporučeními, které jsou uvedeny v „Zápisu“.

II. Návrh nových lektorů a informace o nových vzdělávacích akcích dosud neprojednaných Radou

V předloženém návrhu nových lektorů a vzdělávacích akcí nad rámec schváleného vzdělávacího plánu pro rok 2021 byli k projednání a ke schválení navrženi zejména lektoři z oblasti civilního a trestního soudnictví, z oblasti manažerského vzdělávání. Jedna nová vzdělávací akce je z oblasti „Ekonomická správa soudů“.

Ředitelka Justiční akademie k předloženému materiálu doplnila informaci o náhlé změně v lektorském obsazení u semináře „Kyberkriminalita“ z oblasti „Trestního soudnictví“. Z důvodu neodkladných pracovních povinností se omluvil pplk. Mgr. L. Vilím, Ph.D. z PČR NCOZ. Za sebe doporučil pro lektorskou činnost pplk. Mgr. Martina Janků z Národního kontaktního bodu pro terorismus, Sekce terorismu a extremismu. Pplk. Mgr. M. Janků má i bohaté lektorské zkušenosti. V minulosti přednášel na různých kurzech FSS MU v Brně nebo na Policejní akademii. Zastupoval i Policii ČR na zahraničně bezpečnostních konferencích.

K předloženému písemnému návrhu nových vzdělávacích akcí a lektorů nebyly v diskusi vzneseny žádné připomínky.

Usneseno:

Rada schvaluje návrh nově předložené vzdělávací akce jako doplněk ke stávajícímu platnému plánu vzdělávání a zároveň schvaluje návrh nových lektorů jako doplněk ke stávajícímu platnému seznamu lektorů.

III. Informace ředitelky Justiční akademie k novele zákona č. 6/2002 Sb., (o soudech a soudcích)

Ředitelka Justiční akademie Mgr. L. Vodáková v návaznosti na úkol z minulého zasedání Rady připravila k novele zákona č. 6/2002 Sb., (o soudech a soudcích) jak písemný materiál, tak i prezentaci s podrobným výkladem dopadu novely na Justiční akademii jak po stránce personální a organizační,

tak i po stránce obsahové. Jejím cílem je podle Ministerstva spravedlnosti ČR zavedení jednotného a transparentního systému výběru soudců.

Do novely zákona č. 6/2002 Sb., (o soudech a soudcích) se z minulosti promítly zkušenosti Justiční akademie s testováním uchazečů o funkci soudce. Písemné testování včetně vyhodnocení probíhalo na žádost krajského soudu a jeho výsledky byly předány žadateli o testování. Podle zpětné vazby z krajských soudů se tento způsob výběru uchazečů na funkci soudce osvědčil. Okruhy testovacích otázek jsou zveřejněny na webových stránkách Justiční akademie.

Podle novelizovaného zákona o soudech a soudcích bude podmínkou pro přihlášení do výběrového řízení na pozici justičního kandidáta justiční zkouška nebo jiná odborná zkouška (notářská, exekuční) a ochota absolvovat odbornou přípravu na okresním či krajském soudu v délce jednoho roku. Odborná příprava bude probíhat v pracovním poměru založeném pracovní smlouvou.

Pokud uchazeč po ukončení odborné přípravy justičního kandidáta - po roce - neuspěje ve výběrovém řízení na pozici soudce, je možné smlouvu prodloužit. Přesněji by tato situace měla být popsána v prováděcí vyhlášce, která však zatím není v konečné podobě schválena.

Justiční akademie bude v souvislosti s novelou připravovat několik metodik: metodiku průběhu odborné přípravy justičního kandidáta, metodiku hodnocení odborné přípravy justičního kandidáta a metodiku k provádění testů pro uchazeče o pozici justičního kandidáta i o funkci soudce. V souvislosti s přípravou těchto metodik ředitelka Justiční akademie požádala o spolupráci předsedy krajských a vyšších soudů. Proběhlo několik pracovních setkání, jejichž předmětem byla diskuse s představiteli justice o optimální podobě jak metodik, tak i nastavení vzdělávání pro nově vzniklou pozici justičního kandidáta.

Výběrové řízení na pozici justičního kandidáta se bude skládat z písemné a ústní části a z psychologického vyšetření. Justiční akademie bude zajišťovat dvě části výběrového řízení, písemnou část a psychologické vyšetření.

Vzdělávání justičních kandidátů bude mít dvě části – povinnou a volitelnou. Všichni justiční kandidáti budou muset absolvovat část povinnou obsahující ucelené vzdělávací bloky zaměřené na civilní a trestní právo, dále seminář zaměřený na etiku, chod soudu a obecné fungování justice. V části volitelné pak budou justičním kandidátům nabízeny cíleně semináře připravující na výkon funkce soudce.

Neméně důležitá je i část praxe konaná u soudu. Soudce školitel, ke kterému bude na praxi justiční kandidát přidělen, tak získá informace o jeho znalostech, způsobu práce i osobnosti (schopnost pracovat v zátěži, reakce a jednání pod tlakem, morální vlastnosti). Na základě těchto poznatků soudce školitel vypracuje objektivní závěrečné hodnocení – podle metodiky Justiční akademie (bude se jednat o standardizované hodnocení).

Z novely zákona o soudech a soudcích tedy vyplývá, že kdo se chce ucházet o funkci soudce, musí buď absolvovat roční praxi justičního kandidáta, nebo splnit podmínky uvedené v novele zákona (jiná právní praxe v požadované délce, atd.). Pro výběrové řízení na pozici soudce se předpokládá přiložení řady podkladů. Jedním z nich by mělo být i hodnocení justičního kandidáta za dobu odborné přípravy (zákon hovoří pouze o hodnocení, nikoliv o pozitivním hodnocení). V návrhu vyhlášky je pak výsledné hodnocení definováno jako: vynikající, výborný, dobrý, dostatečný a nedostatečný. Zároveň Soudcovský unie vyvíjí tlak, aby bylo vyhláškou stanoveno, že uchazeč o pozici soudce, který přichází „zvenčí“, tedy není justičním kandidátem, musel předložit srovnatelné hodnocení jako podklad pro výběrové řízení.

V rámci diskuse byly vzneseny dotazy:

- zda v průběhu zkoušky budou mít uchazeči přístup k odborné literatuře či jiným pomůckám;
- jaká je časová dotace zkoušky a kolik je otázek;
- zda testovací otázky jsou formulovány tak, aby neumožňovaly zatrhnout dvě nebo více odpovědí na jednu otázku;
- zda bude odpovídat počet justičních kandidátů konečnému počtu soudců.

V odpovědi Mgr. L. Vodáková sdělila, že testování probíhá na počítačích, uchazeči mají k dispozici ASPI a „ÚZ“ (Úplné znění zákonů). Testovací otázky jsou připravovány ve spolupráci s předními odborníky z řad justice. Otázky musí mít zcela jasnou formulaci, aby neumožňovaly dvojí výklad (na otázku zaškrtnout více variant odpovědí).

Na dotaz, zda bude odpovídat počet justičních kandidátů konečnému počtu soudců, Mgr. L. Vodáková uvedla, že zřejmě nikoliv. V současné době nelze počty uchazečů na pozici justičního kandidáta odhadnout. Radu však ujistila, že Justiční akademie již nyní domlouvá další lektory tak, aby bylo možné pružně reagovat na případnou zvýšenou poptávku v závislosti na počtu justičních kandidátů.

Doc. JUDr. J. Svatoň, DrSc. vznesl doplňující dotaz, zda justičnímu kandidátovi, který vykoná odbornou zkoušku a nebude přijat na pozici soudce, zůstane zachována platnost této zkoušky. Pokud ano, tak na jakou dobu a zda se může případně přihlásit do dalšího výběrového řízení.

V odpovědi ředitelka Mgr. L. Vodáková sdělila, že uchazeč, který nebyl úspěšný ve výběrovém řízení na funkci soudce, se musí přihlásit do dalšího nově vypsání výběrového řízení a znovu ho absolvovat celé; vyjma psychologického vyšetření (jeho platnost je 5 let). Justiční kandidát se po roční praxi může přihlásit do výběrového řízení na funkci soudce - nejedná se o odbornou zkoušku, ale o výběrové řízení. Podle náměstka ministryně spravedlnosti Mgr. M. Fraňka a JUDr. L. Ceplové se justiční kandidáti do dalšího výběrového řízení na pozici soudce mohou přihlásit, ale u jiného krajského soudu než konali předchozí výběrového řízení.

IV. Různé

V rámci „Různého“ byl stanoven termín příštího hybridního zasedání Rady na 10. prosince 2021. Místo konání bude upřesněno v pozvánce.

Usneseno:

Rada bere informaci o termínu konání příštího zasedání na vědomí.

V. Aktualizace seznamu lektorů, kteří vykonávají přednáškovou činnosti pro Justiční akademii - prezentace

V souvislosti s úkolem ze zasedání Rady ze dne 11. prosince 2020 aktualizovat seznam lektorského sboru Justiční akademie, připravila ředitelka Justiční akademie krátkou prezentaci, kterou podrobně okomentovala. Jejím cílem bylo názorně ukázat, jak přistupovat a rozumět písemným podkladům.

Justiční akademie připravila čtyři vygenerované přehledy, abecedně řazené, ve kterých jsou uvedeny všechny dostupné informace, kterými Justiční akademie disponuje. Jedná se o tabulku v Excelu, která bude členům Rady zaslána e-mailem s podrobnou informací a prosbou o vyjádření k jednotlivým seznamům lektorů, případně jednotlivým lektorům.

Usneseno:

Rada bere informaci Mgr. L. Vodákové k přehledům o aktivitě lektorů na vědomí s tím, že dojde k jejich dalšímu posouzení a Rada se jimi bude zabývat na některém ze svých dalších zasedání.

Termín konání příštího zasedání Rady Justiční akademie byl stanoven na 10. prosince 2021 (pátek) od 10,00 hod. Místo konání bude upřesněno v pozvánce.

Předložené materiály:

- Návrh vzdělávacího plánu na rok 2022
- Návrh nových lektorů pro vzdělávací akce Justiční akademie dosud neprojednaných Radou
- Informace o nových vzdělávacích akcích dosud neprojednaných Radou
- Přehled postupu odborné přípravy justičního kandidáta
- Vygenerované přehledy aktivních a neaktivních přednášejících Justiční akademie - bude rozesláno elektronicky

Zápis zpracovala: Renata Korábová

Schválila: prof. JUDr. I. Pelikánová, DrSc.